Recensione di Miquel Pueyo, *Res no es perd. Vida, pensament i memòria compartida* (2026). Barcelona: Comanegra, 157 pp.

Miquel Pueyo ha tingut una carrera excepcional. Jove professor amb grans dots comunicatives; jove assagista, que va commocionar el món cultural de Ponent amb un llibre provocatiu i crític, *Lleida: ni blancs ni negres, però espanyols* (1984). El llibre explicava com, durant el franquisme, va sorgir a Lleida el corrent del «leridanismo», que pretenia desvincular la província de Catalunya i annexionar-la a una suposada «Región del Valle del Ebro». Aquest projecte es va articular al voltant de l'Institut d'Estudis Ilerdencs i va tenir el seu moment àlgid a mitjans dels anys seixanta. Més tard, ell mateix va presidir aquesta institució i en va protagonitzar una transformació enriquidora: democratitzadora. Acabada la dictadura el «lleidatanisme», va reivindicar Ponent com a realitat pròpia dins Catalunya i Lleida com a capital de les seves comarques. Ha estat diputat del Parlament de Catalunya, paer en cap (alcalde) de Lleida. La rica carrera política es complementa amb càrrecs de responsabilitat com director de Planificació Lingüística i secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya.

El vaig conèixer l'any 1981 quan, com a col·legues a la Universitat de Lleida (llavors, Estudi General), vam iniciar una conversa que, amb els lògics parèntesis provocats per la distància, dura fins avui. Aquest llibre no és el que m'esperava (o ens esperàvem): una reflexió sobre el seu pas per la política, en especial el difícil període d'alcalde de la seva ciutat, en moments tan complicats com la pandèmia, o la repressió política contra l'independentisme. No és el que m'esperava, però potser és millor així. Perquè és un llibre escrit com una conversa amb una sèrie d'apunts i reflexions sobre temes lleugers i temes greus. És el to que reconec en el bon escriptor (i gran conversador) que és Miquel Pueyo. Potser el més freqüent en aquestes pàgines és la confessió íntima, la presència de la mort i la malatia, la transformació vital en arribant a la maduresa, quan tots els somnis i projectes de la joventut han arribat a ser complerts o patim la frustració del buit, de no haver-hi arribat. Pueyo es permet una sana autoironia: ens confessa les deu coses que li agraden (una variant del *j'aime/je n'aime pas* de Roland Barthes) o els dotze temes que li interessen. En el «Preàmbul» i a l'«Epíleg» llegim, sota breus títols, petites dosis de filosofia portàtil, que configuren tota una declaració de principis, i confirmen un compromís amb una vida plena. Acarat davant del paper (o la pantalla de l'ordinador) en blanc es confessa, ens explica algunes idees que són importants per ell i que configuren un credo vital. Les altres seccions contenen records i reflexions sobre la pròpia infantesa («Incipit»), la malaltia i la mort dels seus pares («Ruit»), o la paternitat («Exit»). Les reflexions són sovint il·lustrades a partir de l'eco d'una lectura, de moltes lectures, prova d'una curiositat ingent, d'ampli radi, que no només s'entreté amb els temes professionals. Insisteix sovint en l'*Ulysses* de James Joyce o l'exemple i l'experiència de Montaigne: «la curiositat de mirar-se sense por ni excuses».

Pueyo apunta tres nuclis del seu llibre: els anys anteriors a l'alcaldia traduïts en records escolars, de vida familiar, l'experiència de professor; el segon és el que voluntàriament amaga: l'experiència com a polític. L'amaga, o no. Perquè entre línies llegim una sincera confessió i una crítica esmolada sobre els mals de la vida pública. El tercer és el de l'actualitat, de retorn a una vida més pausada on combina amb delit la docència, la lectura, l'escriptura i la vida reservada, la família, la reflexió. La maduresa i l'enveliment ocupen frases i pàgines excel·lents. La funció d'espill, la fragilitat, el fragment són conceptes que acompanyen el lector i li ajuden a entendre una cosmogonia personal: «Sóc un fragmentalista. Valoro els fragments si són vius, si ressonen entre ells i constitueixen un tot amb sentit». Aquest és un llibre molt ben pensat, organitzat de manera que acompanayem l'autor en una mena d'autoanàlisi. Que és individual i alhora col·lectiu, perquè moltes dels pensaments tenen un regust generacional, però també d'una saviesa que travessa les edats. Des de la maduresa Miquel Pueyo ens regala una confessió íntima. Unes paraules seves ens expliquen el títol: «Reconsiderar allò viscut, perdurar, deixar una petjada, reconèixer-se, comunicar-se... no són mai esforços inútils. Res no es perd. Mai. Com les gotes de la pluja. Cap

no es perd i totes sumen». La lectura d'aquest llibre m'ha fet pensar en el que va escriure Georg Simmel a propòsit de l'atracció pels Alps. Ell contraposava la immensitat de la muntanya amb l'opressió alienant de la vida moderna i urbana, ja que la muntanya actuava com un espai d'alliberament espiritual i era una homeopatia secreta contra el malestar i la fragmentació de la metròpoli. Miquel Pueyo ha pujat a un cim pirenenc virtual i des d'aquella altura ens regala una saviesa rara.

Enric Bou